ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS

ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS 2025 METŲ ATASKAITA

Šiauliai

TURINYS

ĮVADAS 3
1. Demografinė, socioekonominė situacija 4
2. Pagrindiniai gyventojų mirtingumo rodikliai 5
3. Pagrindiniai gyventojų ligotumo rodikliai 6

4. Sveikata savivaldybėje ……... 7
5. Šiaulių miesto savivaldybės 2025 m. sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilis 7
6. Šiaulių miesto savivaldybės prioritetinių problemų analizė 12
1 prioritetinė problema. Susižalojimai dėl nukritimo 65+ m. amžiaus asmenų grupėje (W00–W19) 12
2 prioritetinė problema. Transporto įvykiuose patirtos traumos (V00–V99)..... 14
3 prioritetinė problema. Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai)..... 16
IŠVADOS 20
REKOMENDACIJOS 21

ĮVADAS

Visuomenės sveikatos stebėsena Šiaulių miesto savivaldybėje vykdoma remiantis Bendraisiais savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“.

Visuomenės sveikatos stebėsenos savivaldybėje tikslas – nuolat rinkti, analizuoti ir interpretuoti visuomenės sveikatą apibūdinančius rodiklius ir tinkamai informuoti savivaldybės politikus, siekiant efektyvaus valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) ir savarankiškų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo savivaldybės teritorijoje.

Nuo 2026 m. liepos 1 d. šalies savivaldybėse įsigaliojo atnaujintas savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos 48 pagrindinių rodiklių sąrašas. Šis sąrašas peržiūrėtas, atsisakyta nebeaktualių, neatspindinčių realios situacijos rodiklių: Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą mokyklose, skaičius; Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis kg, tenkantis 1 km^2; Viešai tiekiamo geriamojo vandens prieinamumas vartotojams; Nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumas vartotojams; Tikslinės populiacijos dalis, dalyvavusi vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje. Į sąrašą įtraukti nauji rodikliai: Policijoje užregistruotų pranešimų dėl smurto artimoje aplinkoje skaičius; Oro teršalų (KD2,5 ir/arba 10 ir/arba azoto dioksido) vidutinė metinė koncentracija savivaldybėje; Vaikų (0–17 m.), apsinuodijusių narkotinėmis medžiagomis, skaičius.

Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2025 m. ataskaita parengta pagal peržiūrėtą ir atnaujintą savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių sąrašą. Šių rodiklių pagrindu suformuluotos rekomendacijos ir numatytos prioritetinės kryptys savivaldybės plėtros plano siekiniams, strateginio veiklos plano priemonėms įgyvendinti.

Ataskaita parengta naudojantis viešai prieinamais sveikatos statistikos duomenų šaltiniais:

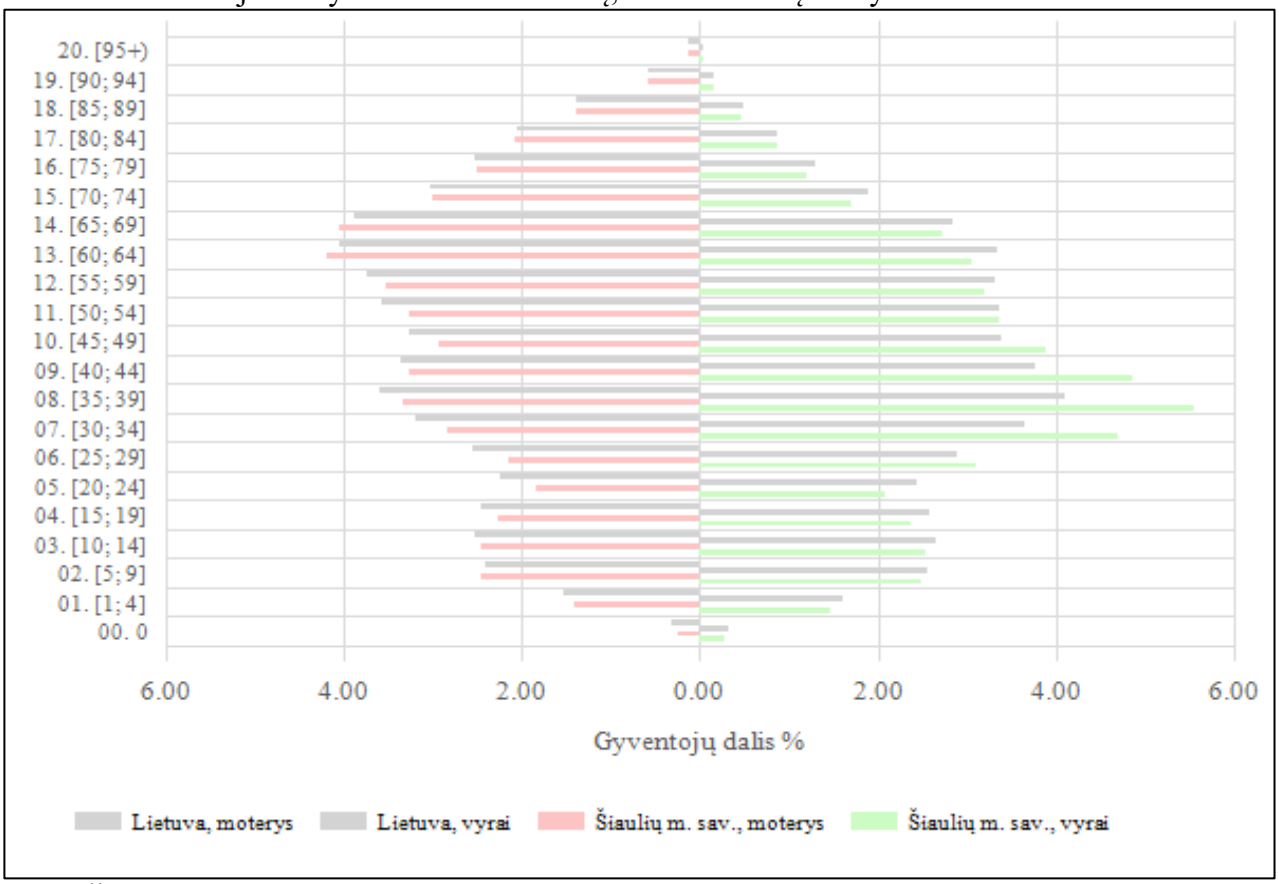
- Oficialiosios statistikos portalu,
- Sveikatos statistinių duomenų portalu,
- Visuomenės sveikatos stebėsenos informacine sistema,
- AB „Via Lietuva“ duomenimis,
- Informatikos ir ryšių departamento prie VRM statistine informacija.

1. Demografinė, socioekonominė situacija

Valstybės duomenų agentūros duomenimis, Šiaulių mieste 2025 m. pradžioje gyveno 112 018 asmenų, t. y. 1 678 gyventojais (gyventojų skaičius augo tiek dėl darbo imigrantų iš trečiųjų šalių, tiek dėl iš emigracijos grįžusių tautiečių) daugiau nei 2024 m. pradžioje. Mieste gyveno 55 967 (50,0 proc.) vyrai ir 56 051 (50,0 proc.) moteris. Didžiausią gyventojų dalį sudarė darbingi asmenys (71 840 (64,1 proc.)), pensinio amžiaus asmenų buvo 23 862 (21,3 proc.), vaikų iki 15 m. amžiaus – 16 316 (14,6 proc.). Apžvelgiant gyventojų struktūrą (žr. 1 pav.) ir lyginant pagal amžių bei lytį, matyti, kad ji panaši į bendrą šalies gyventojų struktūrą. 2025 m. pradžioje Šiaulių mieste kiek daugiau nei Lietuvoje gyveno tik 25–49 m. amžiaus vyrų bei 60–69 m. amžiaus moterų.

Šiauliuose 2025 m. gimė 556 kūdikiai (59 mažiau nei 2024 m.). Gimstamumo rodiklis mieste tesiekė 5,0/1 000 gim., Lietuvoje – 6,1/1 000 gim. Šiaulių mieste 2025 m. numirė 1 237 asmenys, t. y. 16 asmenų mažiau nei 2024 m. Mirtingumo rodiklis Šiaulių mieste siekė 11,1/1 000 gyv., Lietuvoje – 13,0/1 000 gyv. 2025 m. Šiauliuose natūralios gyventojų kaitos rodiklis išliko neigiamas (–681 asmuo). Neto migracijos rodiklis pirmą kartą nuo 2019 m. buvo neigiamas ir 2025 m. siekė –377 asmenis.

Ilgalaikio nedarbo lygis 2025 m. sumažėjo ir siekė 1,1 proc. (2024 m. buvo 1,3 proc.). Augant ekonomikai, didėjant darbuotojų atlyginimams, antrus metus mažėjo socialinę pašalpą gaunančių šeimų skaičius. 2025 m. jis siekė 1 034 šeimas, t. y. 25 šeimomis mažiau nei 2024 m. Šeštus metus mažėjo mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose skaičius.

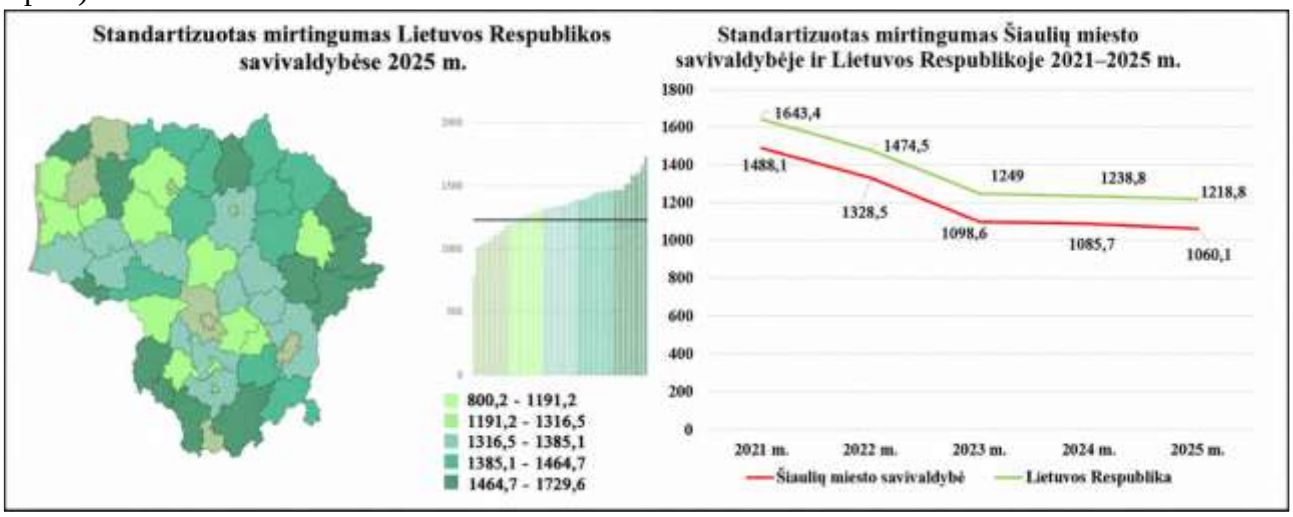

1 pav. Šiaulių miesto savivaldybės ir Lietuvos Respublikos gyventojų pasiskirstymas pagal lytį ir amžiaus grupes 2025 m. pradžioje (proc.)

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

2. Pagrindiniai gyventojų mirtingumo rodikliai

Šiaulių miesto savivaldybė pastaruosius šešerius metus pateko tarp savivaldybių, kurių standartizuotas mirtingumas 100 000 gyv. buvo mažiausias. 2025 m. tarp mažiausią standartizuotą mirtingumą turinčių savivaldybių Šiaulių miestas užėmė 6 vietą. Didžiausias standartizuotas mirtingumas buvo Ignalinos r. savivaldybės, mažiausias – Neringos savivaldybės (žr. 2 pav.).

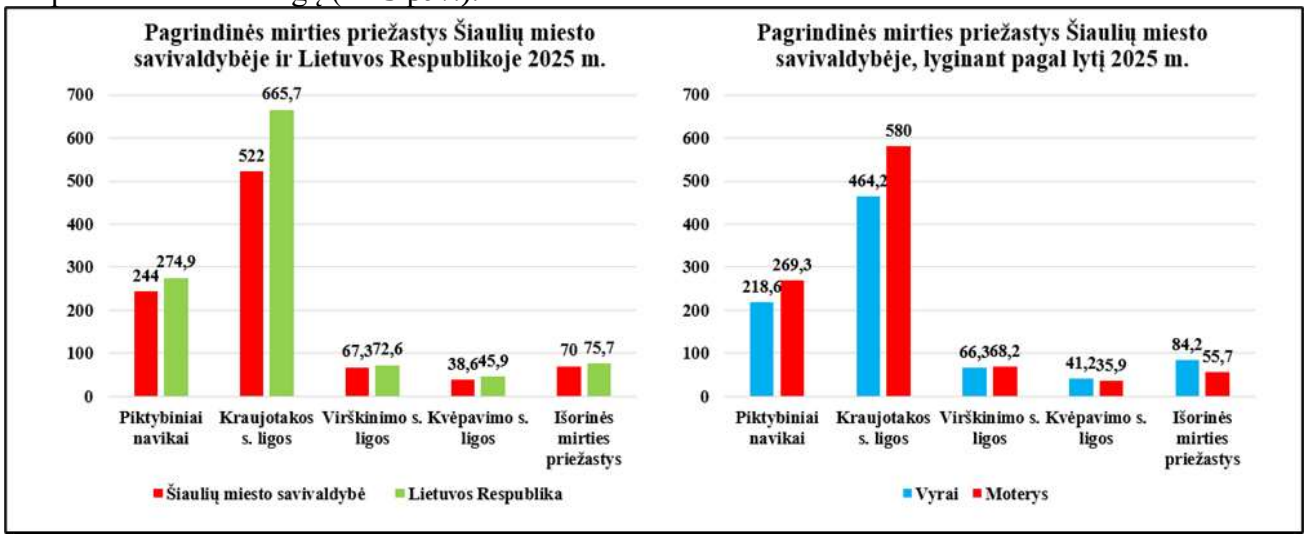
2 pav. Standartizuotas mirtingumas 100 000 gyv.
Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

Šiaulių mieste 2025 m. numirė 1 237 žmonės, t. y. 16 asmenų mažiau negu 2024 m. Šiaulių mieste moterų mirtingumas buvo didesnis už vyrų. 2025 m. numirė 667 moterys ir 570 vyrų.

Šiaulių miesto gyventojų pagrindinė mirties priežastis – kraujotakos sistemos ligos. 2025 m. kraujotakos sistemos ligos (47,0 proc.), piktybiniai navikai (22,0 proc.) ir virškinimo sistemos ligos (6,1 proc.) sudarė 75,1 proc. visų mirties atvejų mieste.

2025 m. Šiaulių miesto gyventojų mirtingumas nuo pagrindinių mirties priežasčių (tiek nuo kraujotakos, tiek nuo piktybinių navikų, tiek nuo virškinimo, tiek nuo kvėpavimo sistemos ligų, tiek dėl išorinių mirties priežasčių) buvo mažesnis už Lietuvos vidurkį.

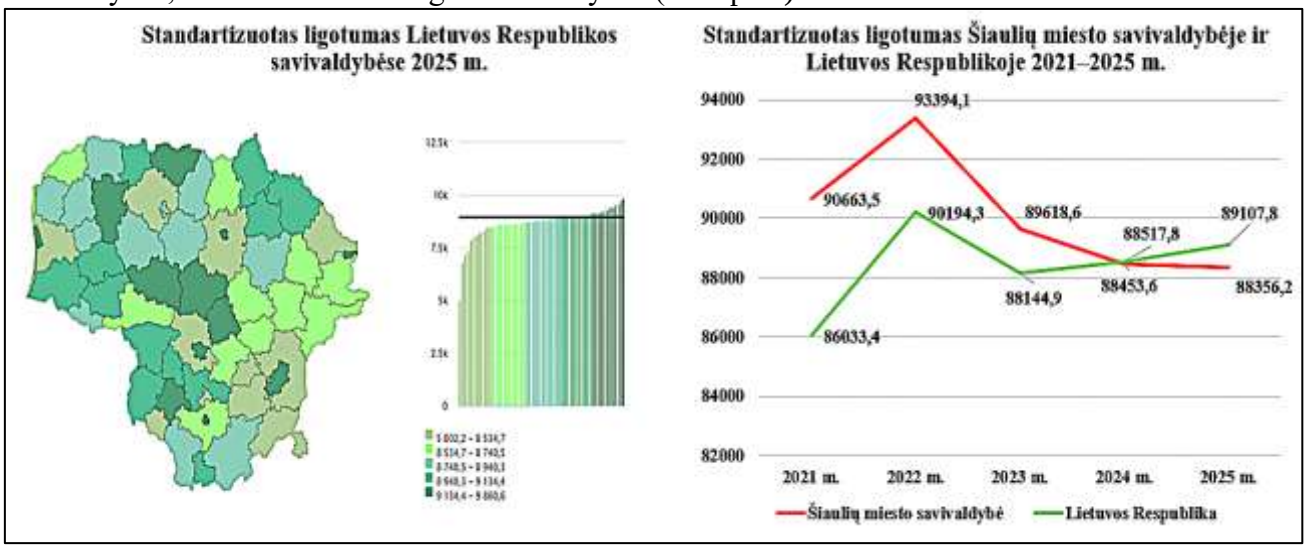
Lyginant mirtingumą pagal lytį 2025 m. Šiaulių mieste, daugiau moterų numirė nuo kraujotakos sistemos ligų ir nuo piktybinių navikų, o daugiau vyrų – dėl išorinių mirties priežasčių ir kvėpavimo sistemos ligų (žr. 3 pav.).

3 pav. Pagrindinės mirties priežastys 2025 m. 100 000 gyv.
Šaltinis: Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybinis registras

3. Pagrindiniai gyventojų ligotumo rodikliai

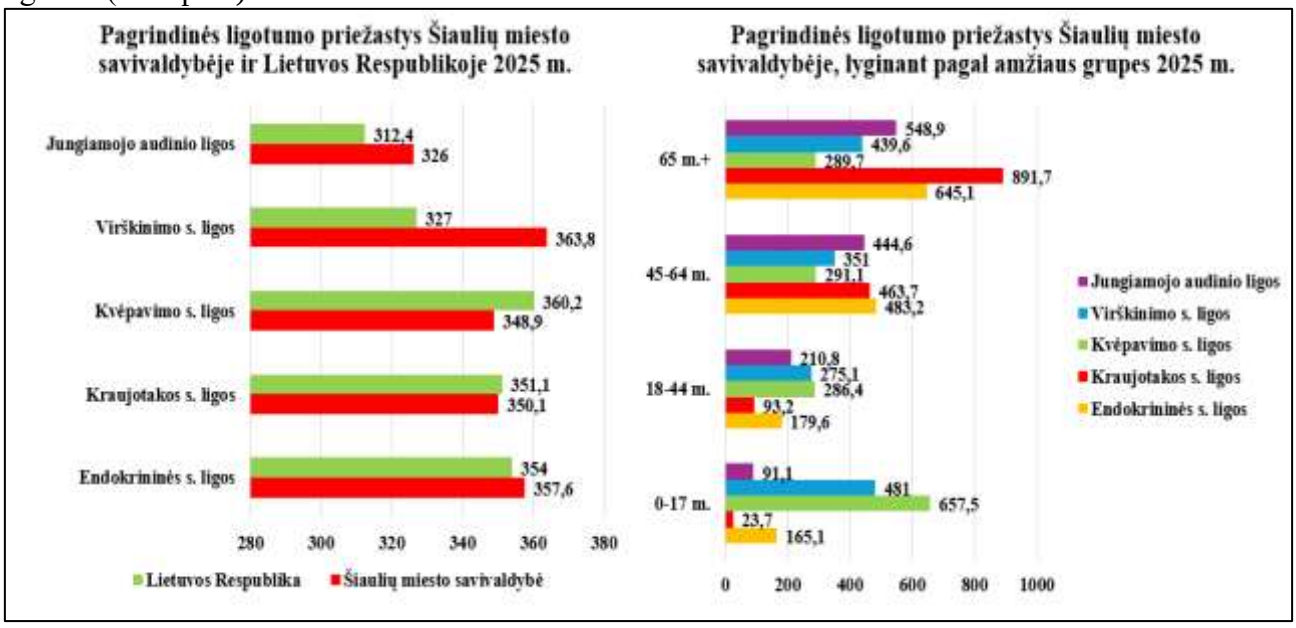
Šiaulių miesto savivaldybės standartizuotas gyventojų ligotumas 100 000 gyv. buvo mažesnis už Lietuvos vidurkį. Didžiausias standartizuotas ligotumas 2025 m. buvo Panevėžio m. savivaldybės, mažiausias – Neringos savivaldybės (žr. 4 pav.).

4 pav. Standartizuotas ligotumas 100 000 gyv.
Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

Šiaulių miesto gyventojų didžiausias ligotumas 2025 m. buvo virškinimo ir endokrininės sistemos ligomis, Lietuvos gyventojų – kvėpavimo sistemos ligomis.

Lyginant ligotumą pagal amžiaus grupes 2025 m. Šiaulių mieste, didžiausi ligotumo rodikliai buvo 65+ m. amžiaus grupėje. Pagyvenę asmenys daugiausiai sirgo kraujotakos, endokrininės sistemos ir jungiamojo audinio ligomis, 0–17 m. amžiaus vaikai – kvėpavimo ir virškinimo sistemos ligomis (žr. 5 pav.).

5 pav. Pagrindinės ligotumo priežastys 2025 m. 1 000 gyv.
Šaltinis: Sveikatos statistinių duomenų portalas

4. Sveikata savivaldybėje

Šiaulių miesto gyventojų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė 2025 m. pailgėjo 0,5 m. ir siekė 80,1 m. (2024 m. – 79,6 m.). Nors bendrasis mirtingumas sumažėjo, tačiau pagrindinės mirties priežastys išliko tos pačios, kaip ir praėjusiais metais. Kraujotakos sistemos ligos (47,0 proc.), piktybiniai navikai (22,0 proc.) ir virškinimo sistemos ligos (6,1 proc.) sudarė 75,1 proc. visų mirties atvejų mieste.

Vertinant Šiaulių miesto gyventojų stebimų **mirtingumo rodiklių pokyčius**, matyti, kad 2025 m. sumažėjo mirtingumas dėl išorinių priežasčių, iš jų: mirtys dėl savižudybių, dėl nukritimo. Treti metai iš eilės mažėjo mirtingumas nuo piktybinių navikų. Dalis mirtingumo rodiklių nežymiai padidėjo: mirtingumas dėl transporto įvykių, pėsčiųjų mirtingumas dėl transporto įvykių, mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų ir alkoholio vartojimu. Tai pat didėjo mirtingumas nuo pagrindinių lėtinių neinfekcinių ligų – kraujotakos sistemos ir cerebrovaskulinių ligų.

Apžvelgiant stebimų **sergamumo rodiklių pokyčius** 2025 m. Šiaulių mieste, matyti, kad ženkliai sumažėjo sergamumas tuberkulioze ir vaistams atsparia tuberkulioze, tačiau padidėjo sergamumas II tipo cukriniu diabetu, sergamumas žarnyno infekcinėmis ligomis, išaugo transporto įvykiuose patirtų traumų skaičius, padidėjo darbingo amžiaus asmenų, kuriems pirmą kartą nustatytas sumažėjęs dalyvumo lygis, skaičius.

Vaikų sveikatos rodiklių pokyčiai rodo, kad padidėjo kūdikių, išimtinai žindytų iki 6 mėn. amžiaus ir vaikų, turinčių sveikus dantis, skaičius, sumažėjo vaikų, apsinuodijusių narkotinėmis medžiagomis, skaičius. Neigiami vaikų sveikatos rodiklių pokyčiai: toliau mažėjo tiek 2 metų amžiaus vaikų tymų, raudonukės ir parotito, tiek 1 metų amžiaus vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielito ir B tipo *Haemophilus influenzae* infekcijos skiepijimų apimtys. Kiek padidėjo 15–17 m. paauglių gimdymų skaičius.

Vertinant **sveikatos priežiūros sistemos tvarumo ir kokybės rodiklių pokyčius** 2025 m. Šiaulių mieste, trečius metus iš eilės didėjo šeimos gydytojų skaičius, sumažėjo išvengiamų hospitalizacijų skaičius, gerėjo visų lėtinių neinfekcinių ligų prevencinių programų (išskyrus širdies ir kraujagyslių ligų programos) įgyvendinimo rodikliai, tačiau padidėjo išvengiamas mirtingumas, kažkiek paaugo išvengiamų hospitalizacijų dėl diabeto ir jo komplikacijų skaičius.

Šiaulių miesto savivaldybėje, kaip ir praėjusiais metais, išliko tos pačios sveikatos problemos: pagyvenusių asmenų susižalojimai dėl nukritimo, nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis, sergamumas ŽIV ir jo sukeltomis ligomis.

5. Šiaulių miesto savivaldybės 2025 m. sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilis

Rutininiais metodais surinktų savivaldybės pagrindinių rodiklių reikšmės vaizduojamos taikant „šviesoforo“ principą. Vadovaujantis šiuo principu, visos 60 Lietuvos savivaldybių suskirstytos į 5 grupes, pagal kurias savivaldybės yra vertinamos:

– 12 savivaldybių, kuriose stebimas rodiklis atspindi geriausią situaciją, priskiriamos *savivaldybių su geriausiais rodikliais grupei* ir žymimos **žalia spalva**;

– 12 savivaldybių, kuriose stebimas rodiklis rodo prasčiausią situaciją, priskiriamos *savivaldybių su prasčiausiais rodikliais grupei* ir žymimos **raudona spalva**;

– kitų 36 savivaldybių rodiklio reikšmės žymimos **geltona spalva**. Šių savivaldybių rodikliai interpretuojami kaip atitinkantys Lietuvos vidurkį.

Pagrindinių rodiklių sąrašo analizės ir interpretavimo tikslas – įvertinti, kokia esama gyventojų sveikatos ir sveikatą lemiančių veiksnių situacija savivaldybėje ir kokių priemonių reikia imtis, siekiant stiprinti savivaldybės gyventojų sveikatą ir mažinti sveikatos netolygumus.

Pirmame lentelės stulpelyje pateikiamas rodiklių sąrašas, suskirstytas pagal Lietuvos sveikatos programoje numatomus įgyvendinti tikslus ir uždavinius. *Antrame stulpelyje* pateikiama tendencija (gerėjo, prastėjo, nebuvo pokyčio), *trečiame* – Šiaulių miesto savivaldybės rodiklio reikšmė 2025 m., *ketvirtame* – savivaldybės rodiklio reikšmė absoliučiais skaičiais, *penktame* – savivaldybės rodiklio santykis su Lietuvos rodikliu, *šeštame* – atitinkamo rodiklio Lietuvos vidurkio reikšmė, *septintame* – blogiausia reikšmė nagrinėjamose Lietuvos savivaldybėse, *aštuntame* – geriausia reikšmė nagrinėjamose Lietuvos savivaldybėse.

2025 metų Šiaulių miesto savivaldybės sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilis

Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės reikšmės				Lietuvos reikšmės		
	Tendencija	Rodiklis	Kiekis	Santykis	Rodiklis	Blogiausia	Geriausia
1	2	3	4	5	6	7	8
Strateginis tikslas – pasiekti, kad 2025 metais šalies gyventojai būtų sveikesni ir pailgėtų jų gyvenimo trukmė, sumažėtų sveikatos netolygumai							
Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė	↑(1 m.)	80,1	80	1,03	77,9	71,4	83,8
Išvengiamas mirtingumas	↑ (1 m.)	76,3	364	1,00	76,3	93,8	67,9
1 TIKSLAS. Sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį							
1.1 Sumažinti skurdo lygį ir nedarbą							
Mirtingumas dėl savižudybių (X60–X84) 100 000 gyv.	↓ (1 m.)	13,5	15	0,75	18,1	71,3	0,0
Stand. mirtingumas dėl savižudybių (X60–X84) 100 000 gyv.	↓ (1 m.)	12,1	15	0,70	17,3	72,0	0,0
Bandymų žudytis skaičius (X60–X64, X66–X84) 100 000 gyv.	↑ (1 m.)	23,3	26	0,59	39,5	84,8	6,7
Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1000 vaikų	↓ (6 m.)	28,2	287	0,64	44,4	170,1	22,1
Socialinę pašalpą gaunančių šeimų skaičius 1000 gyv.	→	9,3	1034	0,69	13,4	43,0	0,7
Ilgalaikio nedarbo lygis (proc.)	→	1,1	778	0,69	1,6	3,8	0,0
Gyventojų skaičiaus pokytis 1000 gyv.	↓ (3 m.)	-9,5	-1058	8,64	-1,1	-34,9	34,0
1.2 Sumažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu							
Mirtingumas dėl išorinių priežasčių (V01–Y89) 100 000 gyv.	↓ (1 m.)	70,0	78	0,92	75,7	186,0	33,8
Stand. mirtingumas dėl išorinių priežasčių (V01–Y98) 100 000 gyv.	↓ (1 m.)	66,7	78	0,93	71,5	168,1	30,0
Policijoje užregistruotų pranešimų dėl smurto artimoje aplinkoje skaičius 1000 gyv.	↓ (1 m.)	18,0	2006	0,93	19,3	37,2	5,1
Sergamumas tuberkulioze (A15–A19) 100 000 gyv. (nauji atvejai)	↓ (1 m.)	8,1	9	0,43	18,7	109,0	0,0
Sergamumas tuberkulioze (A15–A19) 100 000 gyv. (visi atvejai)	↓ (1 m.)	9,0	10	0,42	21,3	103,0	0,0
2 TIKSLAS. Sukurti sveikatai palankią darbo ir gyvenamąją aplinką							
2.1 Kurti sveikas ir saugias darbo bei buities sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą							
Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų dėl nelaimingų atsitikimų darbe, skaičius 10 000 darbingo amžiaus gyv.	→	1,1	8	1,22	0,9	3,1	0,0
Susižalojimų dėl nukritimo skaičius (W00–W19) 65+ m. amžiaus grupėje 10 000 gyv.	↓ (2 m.)	165,9	386	1,23	135,0	189,6	77,6
Darbingo amžiaus asmenų, pirmą kartą nustatytas sumažėjęs dalyvumo lygis, skaičius 10 000 gyv.	↑ (1 m.)	63,5	456	0,90	70,8	128,2	49,7
Sergamumas žarnyno infekcinėmis ligomis (A00–A08) 10 000 gyv.	↑ (5 m.)	124,5	1388	0,73	170,7	301,0	4,6

2.2 Kurti sveikas ir palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį							
Mirtingumas dėl atsitiktinio paskendimo (W65–W74) 100 000 gyv.	→	4,5	5	1,25	3,5	28,9	0,0
Stand. mirtingumas dėl atsitiktinio paskendimo (W65–W74) 100 000 gyv.	→	4,6	5	1,35	3,4	38,1	0,0
Mirtingumas dėl nukritimo (W00–W19) 100 000 gyv.	↓ (1 m.)	17,9	20	1,23	14,5	52,4	0,0
Stand. mirtingumas dėl nukritimo (W00–W19) 100 000 gyv.	↓ (1 m.)	16,9	20	1,24	13,6	33,8	0,0
2.3 Mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių							
Mirtingumas dėl transporto įvykių (V00–V99) 100 000 gyv.	↑ (1 m.)	4,5	5	0,85	5,3	44,3	0,0
Stand. mirtingumas dėl transporto įvykių (V00–V99) 100 000 gyv.	↑ (1 m.)	3,9	5	0,78	5,0	37,3	0,0
Pėsčiųjų mirtingumas dėl transporto įvykių (V00–V09) 100 000 gyv.	↑ (2 m.)	2,7	3	2,25	1,2	15,1	0,0
Transporto įvykiuose patirtų traumų (V00–V99) skaičius 100 000 gyv.	↑ (1 m.)	89,7	100	1,59	56,5	100,6	0,0
2.4 Mažinti aplinkos užterštumą, triukšmą							
KD_{10} vidutinė metinė koncentracija savivaldybėje (µg/m³)	↓ (1 m.)	16	–	–	–	–	–
NO_2 vidutinė metinė koncentracija savivaldybėje (µg/m³)	→	19	–	–	–	–	–
3 TIKSLAS. Formuoti sveiką gyvenseną ir jos kultūrą							
3.1 Sumažinti alkoholinių gėrimų, tabako vartojimą, neteisėtą narkotikų ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą bei azartinių lošimų, kompiuterinių žaidimų ir pan. prieinamumą							
Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu 100 000 gyv.	↑ (1 m.)	3,6	4	0,97	3,7	20,8	0,0
Stand. mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu 100 000 gyv.	↑ (1 m.)	3,3	4	0,92	3,6	24,4	0,0
Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu 100 000 gyv.	↑ (2 m.)	16,1	18	0,69	23,3	107,1	0,0
Stand. mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu 100 000 gyv.	→	14,6	18	0,67	21,7	91,0	0,0
Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai) 100 000 gyv.	↑ (2 m.)	131,0	146	1,35	96,8	466,2	14,2
Vaikų (0–17 m.), apsinuodijusių narkotinėmis medžiagomis (Y12, X42, X62, T40,0–T40.9) skaičius 10 000 vaikų	↓ (2 m.)	2,8	5	0,80	3,5	55,4	0,0
Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais	↓ (2 m.)	444,2	251	2,22	199,9	77,6	697,2
Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais	↓ (2 m.)	359,7	310	1,94	185,8	43,8	417,2
3.2 Skatinti sveikos mitybos įpročius							
Kūdikių, išimtinai žindytų iki 6 mėn. amžiaus, dalis (proc.)	↑ (2 m.)	40,8	252	1,19	34,3	0,0	76,7
4 TIKSLAS. Užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius							
4.1 Užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais							
Išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1000 gyv.	↓ (1 m.)	12,6	1402	0,65	19,5	40,8	8,7
Išvengiamų hospitalizacijų dėl diabeto ir jo komplikacijų skaičius 1000 gyv.	↑ (1 m.)	1,7	158	0,94	1,8	3,7	0,9
4.2 Plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą							

Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, skaičius	→	2,6	1209	1,53	1,7	1,2	3,6
Šeimos medicinos paslaugas teikiančių gydytojų skaičius 10 000 gyv.	↑ (3 m.)	8,1	90	1,03	7,9	2,9	12,2
Apsilankymų pas gydytojus (fizinės ir nuotolinės konsultacijos su gydytoju) skaičius, tenkantis vienam gyventojui	↓ (1 m.)	9,6	1068849	1,00	9,6	4,8	12,1
Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze 100 000 gyv. (nauji atvejai)	↓ (1 m.)	1,8	2	0,69	2,6	14,5	0,0
Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze 100 000 gyv. (visi atvejai)	↓ (1 m.)	2,7	3	0,77	3,5	14,5	0,0
Sergamumas ŽIV ir jo sukeltomis ligomis (B20–B22, B23 (B23.0–B23.2, B23.8), B24, Z21) 10 000 gyv.	→	0,6	7	1,00	0,6	1,4	00
4.3 Pagerinti motinos ir vaiko sveikatą							
Kūdikių (vaikų iki 1 m. amžiaus) mirtingumas 1000 gyvų gimusių kūdikių	→	3,6	2	1,13	3,2	17,5	0,0
2 metų amžiaus vaikų MMR1 (tymų, epideminio parotito, raudonukės vakcina 1 dozė) skiepijimo apimtys (proc.)	↓ (3 m.)	83,9	784	0,98	85,8	50,0	96,1
1 metų amžiaus vaikų DTP (difterijos, stabligės, kokliušo), poliomielito ir B tipo *Haemophilus influenzae* infekcijos (3 dozės) skiepijimo apimtys (proc.)	↓ (2 m.)	88,7	713	1,00	88,7	52,6	96,8
Vaikų, neturinčių ėduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.)	↑ (2 m.)	26,6	3395	1,10	24,2	5,7	31,8
Paauglių (15–17 m.) gimdymų skaičius 1000 gyv.	↑ (1 m.)	1,8	3	1,5	1,2	9,5	0,0
4.4 Stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę							
Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų (I00–I99) 100 000 gyv.	↑ (1 m.)	522,0	582	0,78	665,7	1265,0	332,4
Stand. mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų (I00–I99) 100 000 gyv.	↑ (1 m.)	502,2	582	0,80	629,8	883,7	408,8
Mirtingumas nuo piktybinių navikų (C00–C96) 100 000 gyv.	↓ (3 m.)	244,0	272	0,89	274,9	457,9	133,0
Stand. mirtingumas nuo piktybinių navikų (C00–C96) 100 000 gyv.	↓ (3 m.)	228,3	272	0,90	253,7	426,6	143,0
Mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų (I60–I69) 100 000 gyv.	↑ (1 m.)	150,7	168	1,07	140,5	409,2	0,0
Stand. mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų 100 000 gyv.	→	144,9	168	1,10	131,8	323,0	0,0
Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv.	↑ (1 m.)	65,3	715	0,96	68,1	144,6	26,6
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programoje	↓ (1 m.)	61,0	14302	1,10	55,5	27,1	66,1
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių finansavimo programoje	↑ (3 m.)	81,4	19707	1,07	76,3	37,0	92,1
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programoje	↑ (2 m.)	63,4	22684	1,09	58,4	31,2	70,7
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo programoje	↓ (2 m.)	37,4	12379	1,07	34,9	16,2	50,1

Rodyklės atspindi savivaldybės rodiklio pokytį: ↑↓ (žalia spalva) – teigiamas, ↑↓ (raudona spalva) – neigiamas, → (juoda spalva) – nėra pokyčio.

Remiantis Šiaulių miesto savivaldybės sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilio lentelės rodikliais ir įvertinus savivaldybės rodiklio santykį su Lietuvos, matyti, kad:

16 rodiklių reikšmės yra geresnės už Lietuvos vidurkį (žalioji zona):

1. vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė;
2. mirtingumas / standartizuotas mirtingumas dėl savižudybių;
3. mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius;
4. socialinę pašalpą gaunančių šeimų skaičius;
5. sergamumas tuberkulioze;
6. darbingo amžiaus asmenų, kuriems pirmą kartą nustatytas sumažėjęs dalyvumo lygis;
7. gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais;
8. gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais;
9. išvengiamų hospitalizacijų skaičius;
10. šeimos gydytojų skaičius;
11. vaikų, neturinčių ėduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis;
12. mirtingumas / standartizuotas mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų;
13. mirtingumas / standartizuotas mirtingumas nuo piktybinių navikų;
14. tikslinės populiacijos dalis, dalyvavusi atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programoje;
15. tikslinės populiacijos dalis, dalyvavusi gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių finansavimo programoje;
16. tikslinės populiacijos dalis, dalyvavusi storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programoje.

4 rodiklių reikšmės yra prastesnės nei Lietuvos vidurkis (raudonoji zona):

1. susižalojimai dėl nukritimo 65+ m. amžiaus grupėje;
2. transporto įvykiuose patirtos traumos;
3. nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda;
4. sergamumas ŽIV ir jo sukeltomis ligomis.

Kiti 30 rodiklių buvo artimi Lietuvos vidurkiui ir pateko į geltoną zoną.

6. Šiaulių miesto savivaldybės prioritetinių problemų analizė

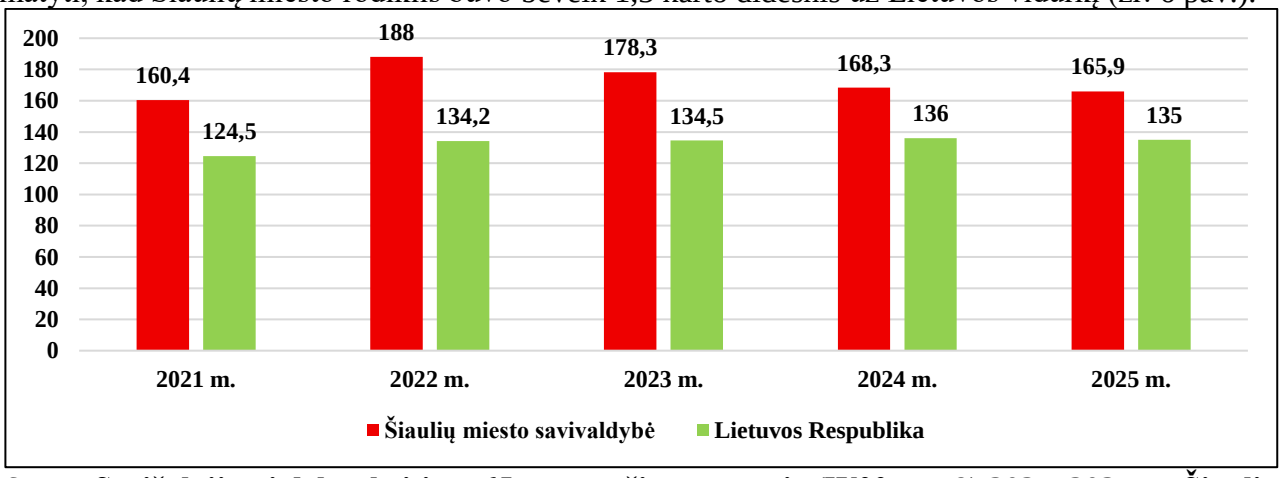
Detaliai analizei kaip prioritetinės sveikatos problemos atrinkti rodikliai:

1. Susižalojimai dėl nukritimo 65+ m. amžiaus grupėje, nes rodiklis išlieka aukštas (situacija negerėja).
2. Transporto įvykiuose patirtos traumos, nes stebimas rodiklio augimas.
3. Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai), nes stebimas rodiklio augimas.

1 prioritetinė problema. *Susižalojimai dėl nukritimo 65+ m. amžiaus grupėje (W00–W19)*

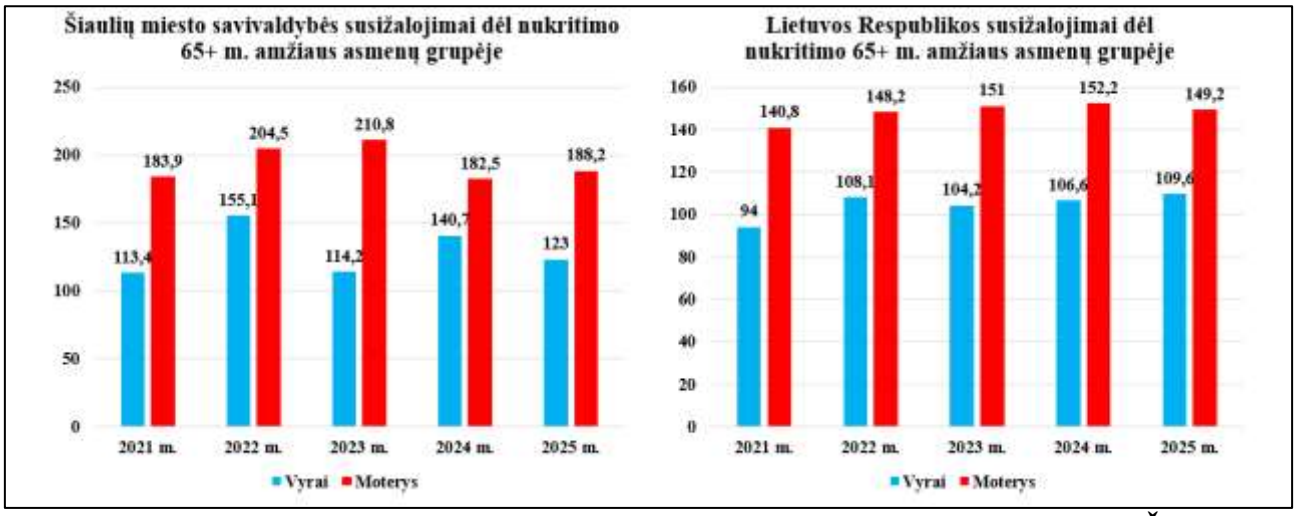
Lietuvos stacionaruose 2025 m. gydėsi 8 263 pagyvenę asmenys, patyrę traumas dėl nukritimo, t. y. 169 atvejais daugiau nei praėjusiais metais. Šalies rodiklis siekė 135,0/10 000 gyv. Blogiausia padėtis stebima didžiuosiuose Lietuvos miestuose: Vilniaus m. įvyko 1 568, Kauno m. – 1 087, Klaipėdos m. – 511 65+ m. amžiaus asmenų susižalojimų dėl nukritimo. Vertinant rodiklius, Šiaulių miesto rodiklis užėmė 4 vietą prasčiausių savivaldybių grupėje. Aukščiausioje pozicijoje atsidūrė Rietavo sav. – 189,6/10 000 gyv., žemiausioje – Vilniaus r. sav. – 77,6/10 000 gyv.

Apžvelgiant 2021–2025 m. laikotarpio traumas dėl nukritimo 65+ m. amžiaus asmenų grupėje Šiaulių mieste, matyti, kad šių susižalojimų skaičius kito netolygiai. Didžiausias šių traumų skaičius buvo 2022 m. – 399, o 2025 m. jų skaičius siekė 386. Vertinant rodiklius per šį laikotarpį, matyti, kad Šiaulių miesto rodiklis buvo beveik 1,3 karto didesnis už Lietuvos vidurkį (žr. 6 pav.).

6 pav. Susižalojimai dėl nukritimo 65+ m. amžiaus grupėje (W00–W19) 2021–2025 m. Šiaulių miesto savivaldybėje ir Lietuvos Respublikoje (10 000 gyv.)
Šaltinis: Sveikatos statistinių duomenų portalas

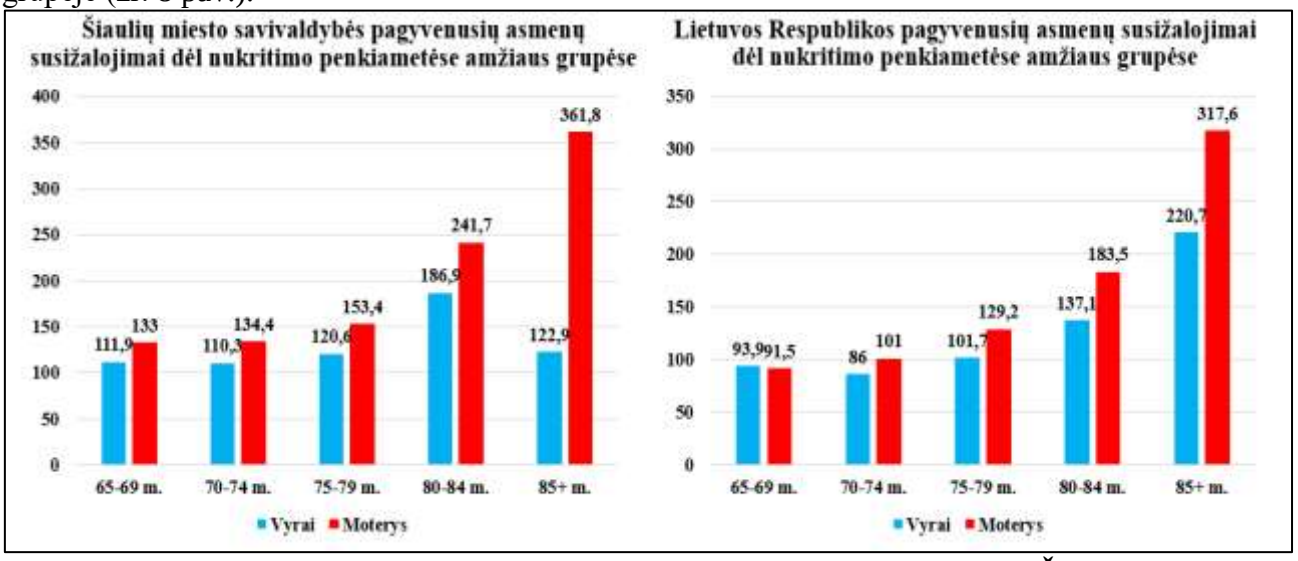
Lyginant duomenis pagal lytį, matyti, kad tiek Šiaulių mieste, tiek Lietuvoje per 2021–2025 m. laikotarpį susižalojimus dėl nukritimo 65+ m. amžiaus grupėje dažniau nei du kartus patyrė moterys nei vyrai. Šiaulių miesto ir šalies rodikliai per laikotarpį kito netolygiai (žr. 7 pav.). 2025 m. Šiaulių miesto vyrų traumų dėl nukritimo skaičius sumažėjo, o moterų – padidėjo. Lietuvos moterų susižalojimų dėl nukritimo skaičius sumažėjo, o vyrų – padidėjo.

7 pav. Susižalojimai dėl nukritimo 65+ m. amžiaus asmenų grupėje (W00–W19) Šiaulių miesto savivaldybėje ir Lietuvos Respublikoje 2021–2025 m., lyginant pagal lytį (10 000 gyv.)
Šaltinis: Sveikatos statistinių duomenų portalas

Senstant gyventojų populiacijai, kasmet po truputį auga pagyvenusių asmenų skaičius. Amžėjant gyventojų sveikata prastėja ir tai, galimai, lemia didėjantį susižalojimų dėl nukritimo skaičių.

Lyginant 65+ m. asmenų duomenis pagal penkiametes amžiaus grupes 2025 m., matyti, kad tiek Šiaulių mieste, tiek Lietuvoje, kuo vyresni buvo asmenys, tuo daugiau jie patyrė traumų dėl nukritimo. Didžiausi rodikliai ir Šiaulių miesto (moterų rodiklis siekė 361,8/10 000 gyv.), ir šalies (moterų rodiklis buvo 317,6/10 000 gyv., vyrų – 220,7/10 000 gyv.) stebimi 85+ m. amžiaus asmenų grupėje (žr. 8 pav.).

8 pav. Susižalojimai dėl nukritimo 65+ m. amžiaus asmenų (W00–W19) Šiaulių miesto savivaldybėje ir Lietuvos Respublikoje 2025 m., lyginant pagal penkiametes amžiaus grupes (10 000 gyv.)
Šaltinis: Sveikatos statistinių duomenų portalas

Apžvelgiant susižalojimų dėl nukritimo aplinkybes 2025 m. Šiaulių mieste, 54,7 proc. pagyvenusių asmenų nukritę susižalojo namuose, gatvėje – 4,9 proc., nuolatinėse globos įstaigose – 2,8 proc.

Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras vykdo bazinius vyresnio amžiaus žmonių (65+ m.) fizinio aktyvumo skatinimo užsiėmimus. Biuro fizinio aktyvumo specialistas

užsiėmimų dalyviams paaiškina teoriškai ir parodo praktiškai pratimus, stiprinančius pagrindines raumenų grupes, lavinančius koordinaciją, pusiausvyrą ir sąnarių mobilumą. Pagyvenę asmenys noriai dalyvauja senjorų mankštose, tai parodo kasmet didėjantis unikalių dalyvių skaičius (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Fizinio aktyvumo skatinimo užsiėmimų ir dalyvių skaičius 2023–2025 m. (abs. sk.)

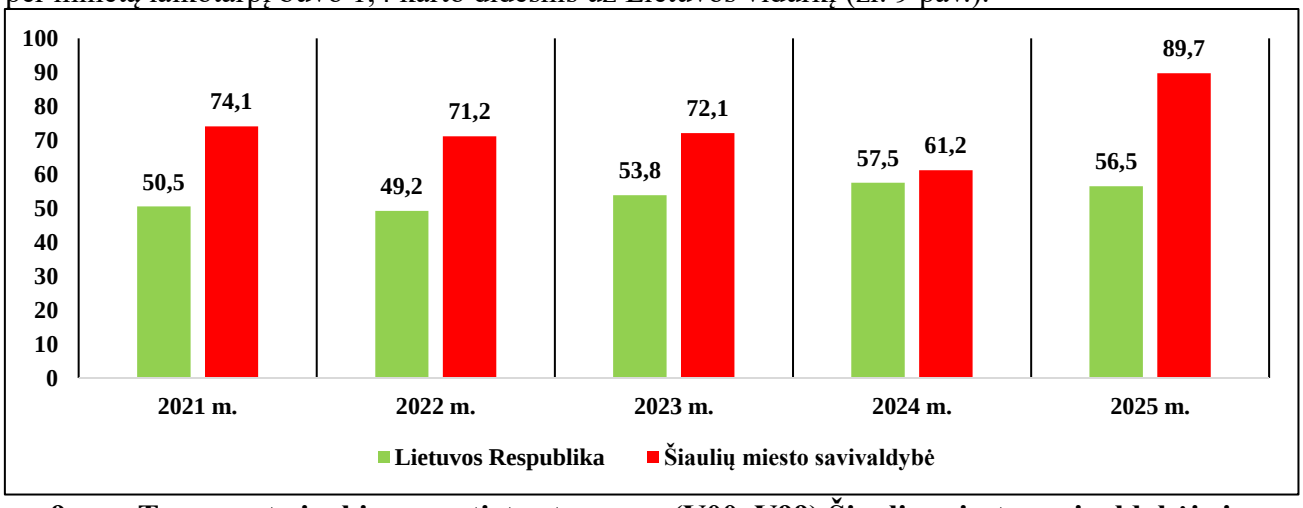
Metai	Unikalių dalyvių skaičius	Užsiėmimų skaičius
2023 m.	167	182
2024 m.	303	222
2025 m.	367	175

Šaltinis: Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

2 prioritetinė problema. *Transporto įvykiuose patirtos traumos (V00-V99)*

Lietuvos stacionaruose 2025 m. gydėsi 1 632 asmenys, patyrę traumas kelyje, t. y. 29 atvejais mažiau nei 2024 m. Daugiausia transporto įvykiuose traumas patyrė didžiųjų šalies miestų gyventojai (Vilniaus m. sav. – 373, Kauno m. sav. – 192, Šiaulių m. sav. – 100). Tikėtina, kad tai nulėmė didesni ir intensyvesni transporto priemonių srautai didmiesčiuose. Vertinant rodiklius, Šiaulių miesto rodiklis užėmė 2 vietą prasčiausių savivaldybių grupėje. Aukščiausioje pozicijoje atsidūrė Joniškio r. sav. – 100,6/100 000 sav., o Birštono sav. nebuvo nė vienos transporto įvykiuose patirtos traumos.

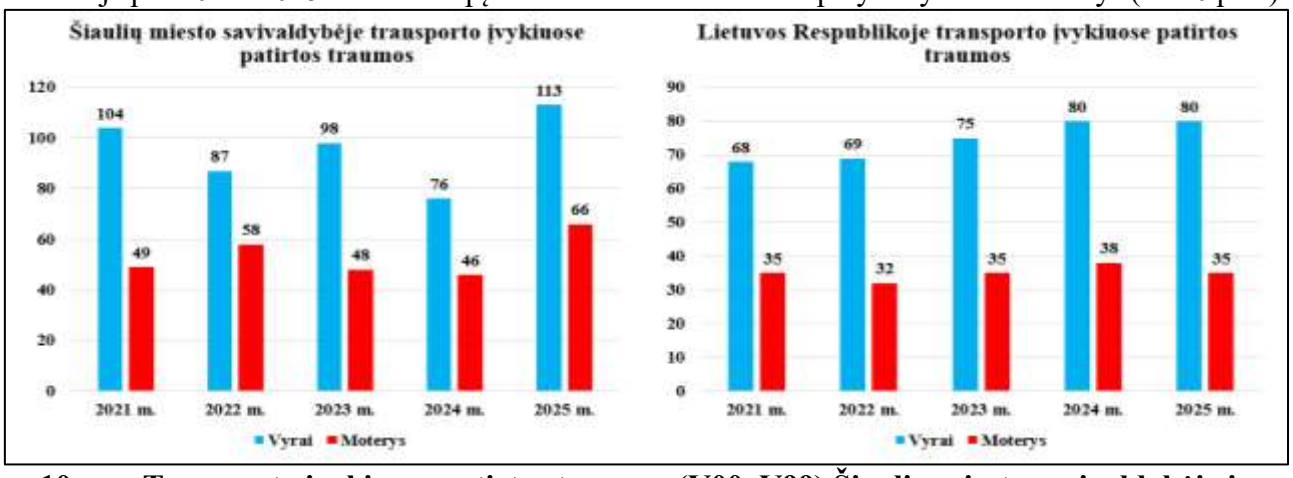
Transporto įvykių metu patirtų traumų skaičius Šiaulių mieste per 2021–2025 m. laikotarpį mažiausias buvo 2024 m. – 68, o 2025 m. jų skaičius išaugo iki 100, nes eismo įvykių metu nukentėjo daugiau pėsčiųjų, dviratininkų ir važiavusių automobiliu. Vertinant rodiklius, Šiaulių miesto rodiklis per minėtą laikotarpį buvo 1,4 karto didesnis už Lietuvos vidurkį (žr. 9 pav.).

9 pav. Transporto įvykiuose patirtos traumos (V00–V99) Šiaulių miesto savivaldybėje ir Lietuvos Respublikoje 2021–2025 m. (100 000 gyv.)

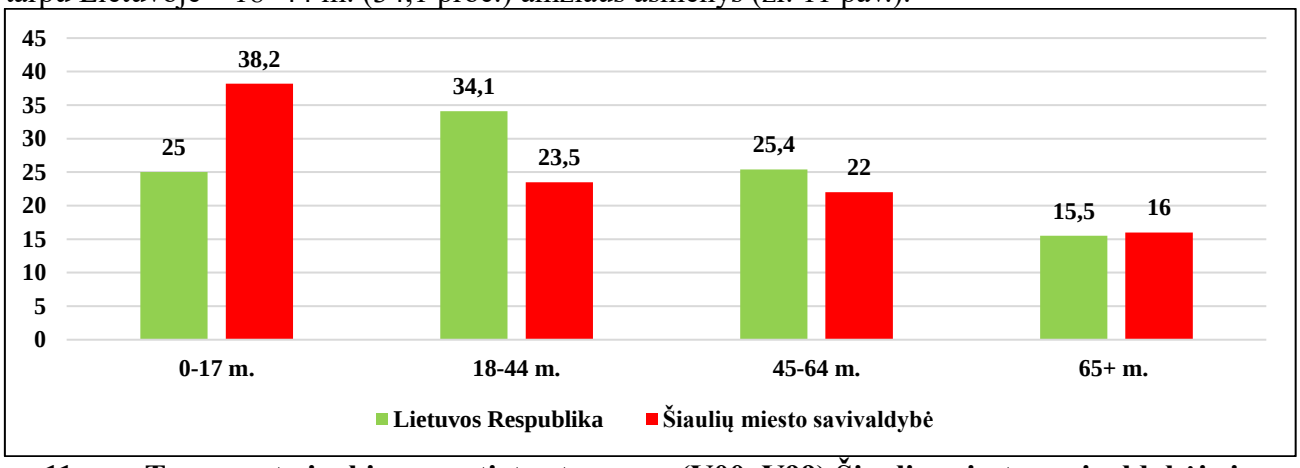
Šaltinis: Sveikatos statistinių duomenų portalas

Lyginant duomenis pagal lytį, transporto įvykiuose traumas tiek Šiaulių mieste, tiek Lietuvoje per 2021–2025 m. laikotarpį beveik du kartus dažniau patyrė vyrai nei moterys (žr. 10 pav.).

10 pav. Transporto įvykiuose patirtos traumos (V00–V99) Šiaulių miesto savivaldybėje ir Lietuvos Respublikoje 2021–2025 m., lyginant pagal lytį (100 000 gyv.)
Šaltinis: Sveikatos statistinių duomenų portalas

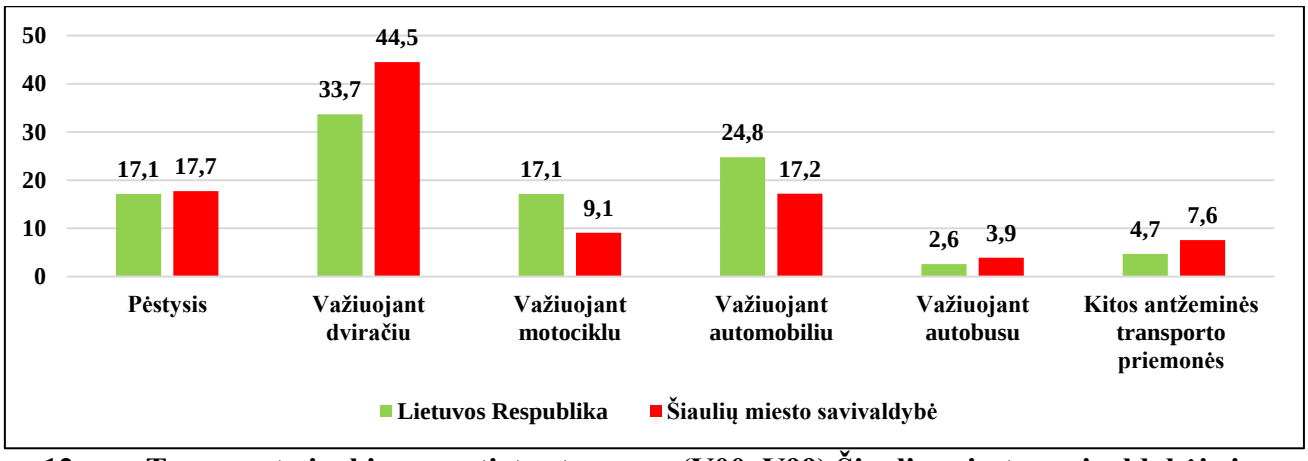
Lyginant duomenis pagal amžiaus grupes, matyti, kad Šiaulių mieste per 2021–2025 m. laikotarpį traumas transporto įvykiuose dažniau patyrė 0–17 m. (38,2 proc.) amžiaus asmenys, o tuo tarpu Lietuvoje – 18–44 m. (34,1 proc.) amžiaus asmenys (žr. 11 pav.).

11 pav. Transporto įvykiuose patirtos traumos (V00–V99) Šiaulių miesto savivaldybėje ir Lietuvos Respublikoje 2021–2025 m., lyginant pagal amžiaus grupes (100 000 gyv.)
Šaltinis: Sveikatos statistinių duomenų portalas

Apžvelgiant transporto įvykiuose patirtų traumų aplinkybes 2021–2025 m., matyti, kad tiek Šiaulių miesto (44,5 proc.), tiek Lietuvos (33,7 proc.) gyventojai dažniausiai transporto traumas patyrė važiuodami dviračiu. Kiek daugiau Lietuvos (24,8 proc.) nei Šiaulių miesto (17,2 proc.) gyventojai patyrė traumas eismo įvykio metu važiuodami automobiliu ar motociklu (Lietuvoje – 17,1 proc., o Šiaulių mieste tik 9,1 proc.) (žr. 12 pav.).

AB „Via Lietuva“ duomenimis, avaringiausia Šiaulių miesto gatvė – Tilžės g. (per 2025 m. šioje gatvėje įvyko 21 eismo įvykis, žuvo vienas pėstysis). Tais pačiais 2025 m. Gegužių g. įvyko 8 eismo įvykiai, Gardino g. – 6, Pramonės g., Vilniaus g., Žemaitės g. (žuvo vienas pėstysis) ir J. Basanavičiaus g. po 5 eismo įvykius, Aido g. ir Karaliaučiaus g. po 4 eismo įvykius.

12 pav. Transporto įvykiuose patirtos traumos (V00–V99) Šiaulių miesto savivaldybėje ir Lietuvos Respublikoje 2021–2025 m., lyginant pagal aplinkybes (100 000 gyv.)
Šaltinis: Sveikatos statistinių duomenų portalas

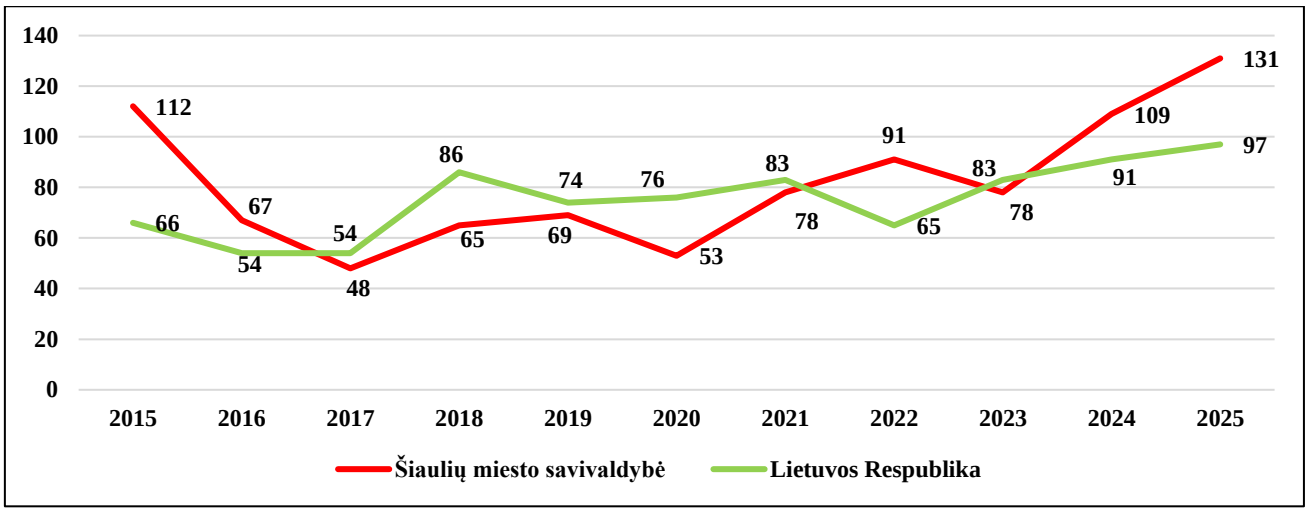
Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras vykdo bazinius traumų ir sužalojimų prevencijos skatinimo užsiėmimus Šiaulių miesto mokyklose. 2025 m. visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, dirbantys ikimokyklinio ugdymo įstaigose suorganizavo 54 vaikų eismo saugos renginius, kuriuose sudalyvavo 4 289 vaikai ir 729 bendruomenės nariai. Bendrojo ugdymo mokyklose įvyko18 eismo saugos renginių, juose dalyvavo 1 172 mokiniai ir 39 mokyklos bendruomenės nariai.

3. Prioritetinė problema. Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai)

Lietuvoje 2025 m. buvo užregistruotos 2 796 nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda, t. y. 169 veikomis daugiau nei praėjusiais metais. Daugiausia šitokių veikų įvykdyta Vilniaus m. – 792, Kauno m. – 311, Klaipėdos m. – 210 ir Šiaulių m. – 146. Vertinant rodiklius, Šiaulių miesto rodiklis užėmė 12 vietą prasčiausių savivaldybių grupėje. Didžiausias rodiklis buvo Kaišiadorių r. sav. – 466,2/100 000 gyv., mažiausias – Prienų r. sav. – 16,4/100 000 gyv.

Apžvelgiant 2015–2025 m. laikotarpį, matyti, kad nusikalstamų veikų, susijusių su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda, Šiaulių miesto rodiklis 2015–2016 m. buvo didesnis, o 2017–2021 m. – mažesnis už Lietuvos rodiklį. 2022 m. Šiauliuose tokio pobūdžio nusikalstamų veikų skaičius išaugo iki 95, 2023 m. sumažėjo iki 84, o 2025 m. padidėjo iki 146. Šiaulių miesto rodiklis siekė 131,0/100 000 gyv., o šalies rodiklis – 97,0/100 000 gyv. (žr. 13 pav.).

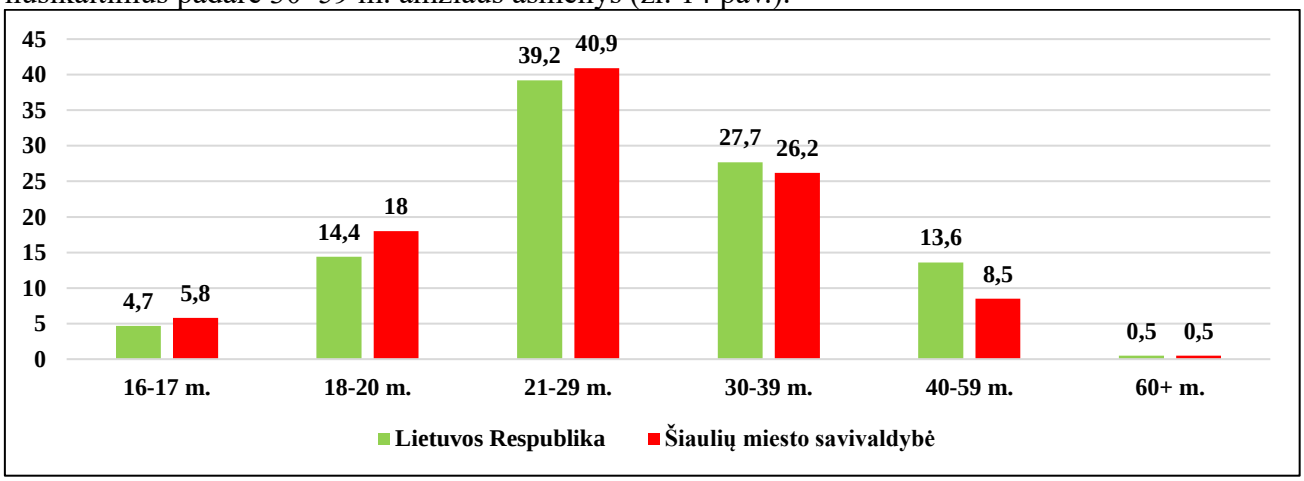
Nusikalstamų veikų, susijusių su disponavimu narkotinėmis medžiagomis, skaičiaus padidėjimą 2025 m. galimai lėmė išaugęs jaunų, niekur nedirbančių vyrų, darančių šias veikas, skaičius, tai pat efektyvus, nuoseklus, ilgalaikis teisėsaugos pareigūnų darbas, užkardant šiuos nusikaltimus.

13 pav. Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai) Šiaulių miesto savivaldybėje ir Lietuvos Respublikoje 2015–2025 m. (100 000 gyv.)

Šaltinis: Informatikos ir ryšių departamentas prie VRM

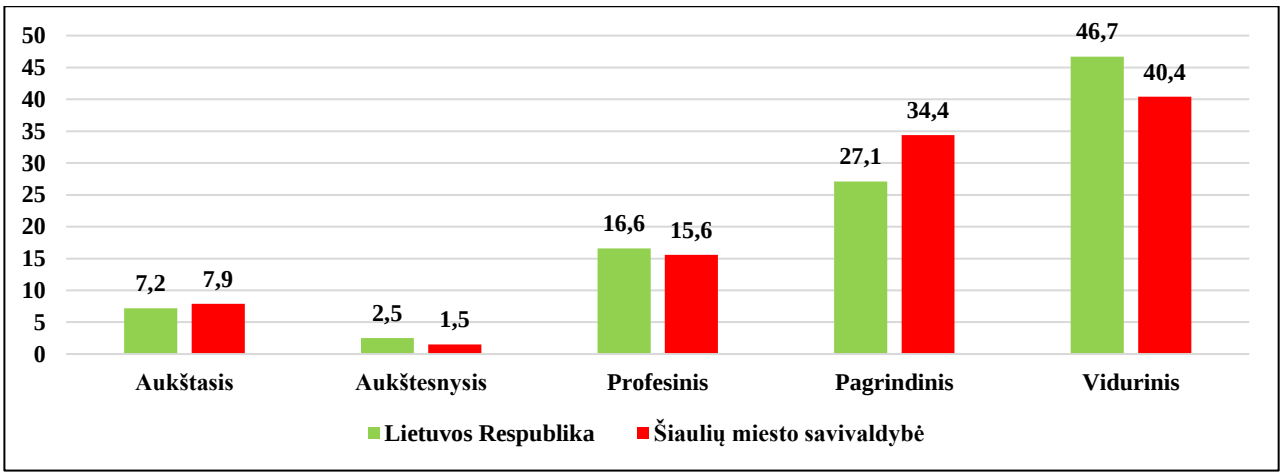
Nusikalstamas veikas, susijusias su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda 2021–2025 m. laikotarpiu lyginant pagal amžių, matyti, kad tiek Šiaulių mieste (39,2 proc.), tiek Lietuvoje (40,9 proc.) dažniausiai jas įvykdė 21–29 m. amžiaus asmenys. Tačiau kiek daugiau Šiauliuose (23,8 proc.) nei šalyje (19,1 proc.) tokių nusikalstamų veikų padarė 16–20 m. amžiaus asmenys. Tuo tarpu kiek daugiau Lietuvoje (41,3 proc.) nei Šiaulių mieste (34,7 proc.) tokius nusikaltimus padarė 30–59 m. amžiaus asmenys (žr. 14 pav.).

14 pav. Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai) Šiaulių miesto savivaldybėje ir Lietuvos Respublikoje 2021–2025 m., lyginant pagal amžių (proc.)

Šaltinis: Informatikos ir ryšių departamentas prie VRM

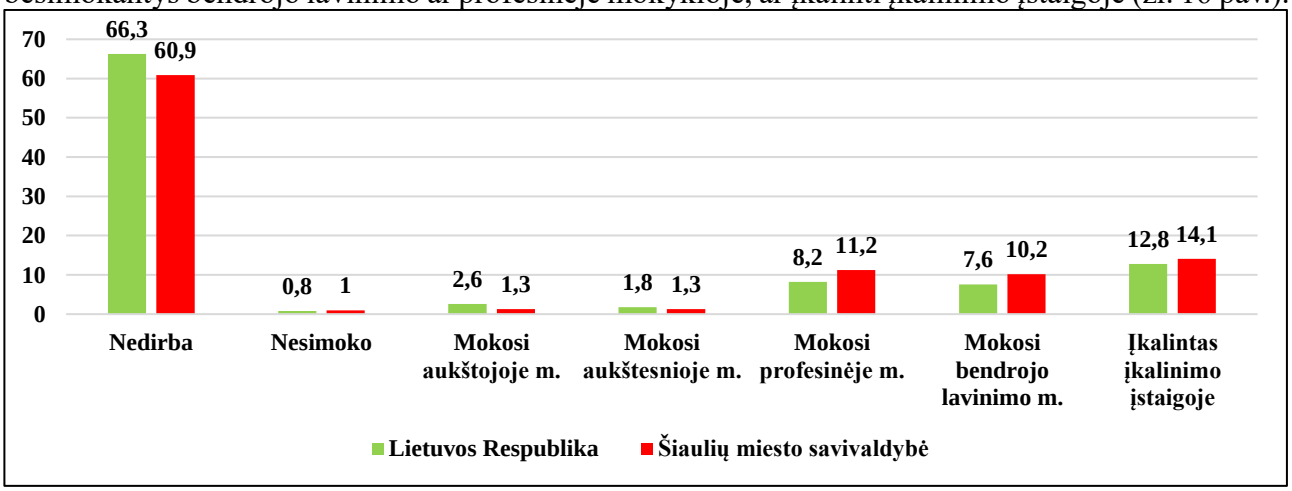
Nusikalstamas veikas, susijusias su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda 2021–2025 m. laikotarpiu lyginant pagal išsilavinimą, matyti, kad tiek Šiaulių mieste (74,8 proc.), tiek Lietuvoje (73,8 proc.) dažniausiai jas įvykdė asmenys, turintys vidurinį ar pagrindinį išsilavinimą (žr. 15 pav.).

15 pav. Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai) Šiaulių miesto savivaldybėje ir Lietuvos Respublikoje 2021–2025 m., lyginant pagal išsilavinimą (proc.)

Šaltinis: Informatikos ir ryšių departamentas prie VRM

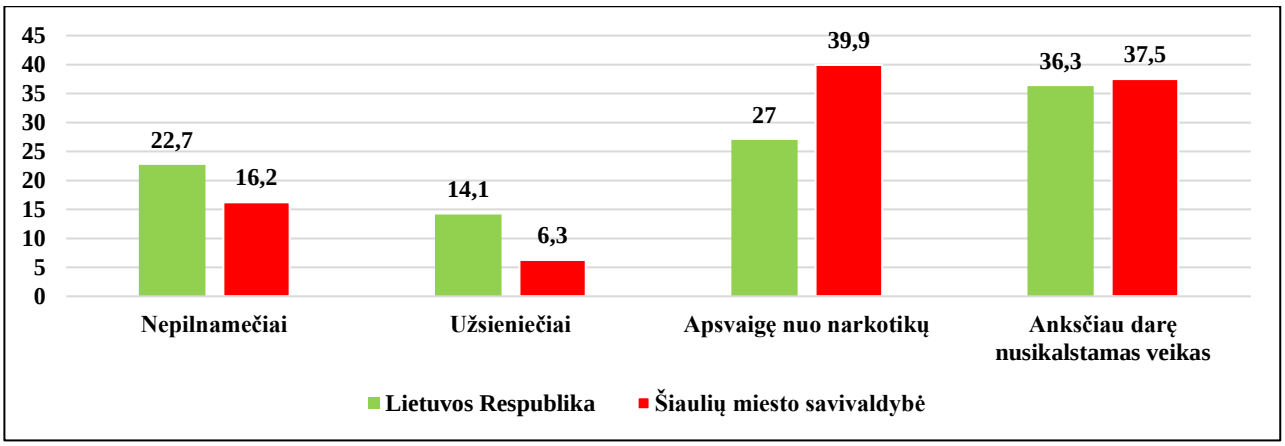
Nusikalstamas veikas, susijusias su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda 2021–2025 m. laikotarpiu lyginant pagal užimtumą, matyti, kad tiek Šiaulių mieste (60,9 proc.), tiek Lietuvoje (66,3 proc.) dažniausiai jas įvykdė nedirbantys asmenys. Kiek daugiau Šiauliuose (35,5 proc.) nei šalyje (28,6 proc.) tokių nusikalstamų veikų padarė asmenys, besimokantys bendrojo lavinimo ar profesinėje mokykloje, ar įkalinti įkalinimo įstaigoje (žr. 16 pav.).

16 pav. Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai) Šiaulių miesto savivaldybėje ir Lietuvos Respublikoje 2021–2025 m., lyginant pagal užimtumą (proc.)

Šaltinis: Informatikos ir ryšių departamentas prie VRM

Nusikalstamas veikas, susijusias su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda 2021–2025 m. laikotarpiu lyginant pagal rizikos grupes, matyti, kad daugiau Šiaulių mieste (39,9 proc.) nei Lietuvoje (27,0 proc.) šias nusikalstamas veikas įvykdė apsvaigę nuo narkotikų asmenys. Tuo tarpu kiek daugiau Lietuvoje (22,7 proc.) nei Šiaulių mieste (16,2 proc.) tokių nusikaltimų padarė nepilnamečiai ar užsieniečiai (Lietuvoje – 14,1 proc., o Šiaulių mieste tik 6,3 proc.) (žr. 17 pav.).

17 pav. Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai) Šiaulių miesto savivaldybėje ir Lietuvos Respublikoje 2021–2025 m., lyginant pagal rizikos grupes (proc.)

Šaltinis: Informatikos ir ryšių departamentas prie VRM

IŠVADOS

- Šiaulių mieste 2025 m. pradžioje gyventojų skaičius tiek dėl darbo imigrantų iš trečiųjų šalių, tiek dėl iš emigracijos grįžusių tautiečių didėjo. Vyrų ir moterų skaičius buvo panašus. Didžiausią miesto gyventojų dalį (64,1 proc.) sudarė darbingi asmenys, pensinio amžiaus asmenų buvo 21,3 proc., vaikų iki 15 m. amžiaus – 14,6 proc.
- Šiauliuose trečius metus mažėjo gimstamumas. Natūralios gyventojų kaitos rodiklis išliko neigiamas. Neto migracijos rodiklis pirmą kartą nuo 2019 m. buvo neigiamas.
- Sumažėjo ilgalaikio nedarbo lygis, socialines pašalpas gaunančių šeimų skaičius ir mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose skaičius.
- Šiaulių miesto gyventojų mirtingumas nuo pagrindinių mirties priežasčių buvo mažesnis už Lietuvos vidurkį. Daugiau moterų numirė nuo kraujotakos sistemos ligų ir nuo piktybinių navikų, o daugiau vyrų – dėl išorinių mirties priežasčių ir kvėpavimo sistemos ligų.
- Šiaulių miesto gyventojų didžiausias ligotumas 2025 m. buvo virškinimo ir endokrininės sistemos ligomis, Lietuvos gyventojų – kvėpavimo sistemos ligomis. Didžiausi ligotumo rodikliai buvo 65+ m. amžiaus grupėje. Pagyvenę asmenys daugiausiai sirgo kraujotakos, endokrininės sistemos ir jungiamojo audinio ligomis.
- Sumažėjo mirtingumas dėl išorinių priežasčių, dėl savižudybių, dėl nukritimo, nuo piktybinių navikų. Mažėjo sergamumas tuberkulioze ir vaistams atsparia tuberkulioze. Padidėjo kūdikių, išimtinai žindytų iki 6 mėn. amžiaus ir vaikų, turinčių sveikus dantis, skaičius, sumažėjo vaikų, apsinuodijusių narkotinėmis medžiagomis, skaičius. Mažėjo tabako gaminių ir alkoholinių gėrimų vartojimo prieinamumas gyventojams. Gerėjo lėtinių neinfekcinių ligų prevencinių programų (išskyrus širdies ir kraujagyslių ligų programos) įgyvendinimo rodikliai. Sumažėjo išvengiamų hospitalizacijų skaičius. Didėjo šeimos gydytojų skaičius.
- Padidėjo mirtingumas dėl transporto įvykių, pėsčiųjų mirtingumas dėl transporto įvykių, mirtingumas nuo narkotikų ir alkoholio sąlygotų priežasčių, nuo širdies ir kraujagyslių ligų ir cerebrovaskulinių ligų. Augo sergamumas žarnyno infekcinėmis ligomis, sergamumas II tipo cukriniu diabetu, transporto įvykiuose patirtų traumų skaičius. Mažėjo 2 metų amžiaus vaikų tymų, raudonukės ir parotito ir 1 metų amžiaus vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielito ir B tipo *Haemophilus influenzae* infekcijos skiepijimo apimtys. Padidėjo išvengiamas mirtingumas, kažkiek paaugo išvengiamų hospitalizacijų dėl diabeto ir jo komplikacijų skaičius.
- Į geriausių rodiklių grupę pateko 16 rodiklių, į prasčiausių rodiklių grupę – 4 rodikliai.
- Savivaldybės prioritetinių problemų analizei atrinkti 3 visuomenės sveikatos stebėsenos rodikliai: susižalojimai dėl nukritimo 65+ m. amžiaus grupėje, transporto įvykiuose patirtos traumos, nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai).
- Šiaulių mieste susižalojimus dėl nukritimo 65+ m. amžiaus grupėje du kartus dažniau patyrė moterys nei vyrai. Kuo vyresni buvo asmenys, tuo daugiau jie patyrė traumų dėl nukritimo. Dažniau nei kas antras pagyvenęs asmuo nukritęs susižalojo namuose, kas dvidešimtas – gatvėje.
- Transporto įvykiuose traumas du kartus dažniau patyrė vyrai nei moterys. Dažniau nei kas trečias patyręs transporto traumas buvo 0–17 m. amžiaus vaikas. Šiaulių mieste vos ne kas antras eismo įvykyje sužalotas asmuo važiavo dviračiu, beveik kas penktas patyrė traumas važiuodamas automobiliu ar eidamas pėsčiomis.
- Nusikalstamas veikas, susijusias su disponavimu narkotinėmis medžiagomis Šiaulių mieste dažniau darė 21–29 m. amžiaus vyrai, turintys vidurinį ar pagrindinį išsilavinimą, niekur nedirbantys, nusikalstamos veikos vykdymo metu apsvaigę nuo narkotinių medžiagų.

REKOMENDACIJOS

Ataskaitos rekomendacijos orientuotos į plačiau nagrinėtas prioritetines Šiaulių miesto savivaldybės gyventojų sveikatos problemas – pagyvenusių asmenų griuvimus, transporto įvykiuose patirtas traumas, nusikalstamas veikas, susijusias su disponavimu narkotinėmis medžiagomis. Rekomendacijos skirtos savivaldybės prioritetinėms sritims gerinti.

1. Pagyvenusių asmenų griuvimų prevencija

Šiaulių miesto savivaldybės administracijai:

- tęsti tolimesnius gatvių, pėsčiųjų takų infrastruktūros gerinimo ir atnaujinimo darbus;
- vykdyti viešųjų erdvių, pėsčiųjų takų kokybiškos priežiūros kontrolę.

Šiaulių miesto savivaldybės asmens sveikatos priežiūros įstaigoms:

- identifikuoti pagyvenusiems pacientams rizikos veiksnius, galinčius nulemti traumas ir susižalojimus;
- informuoti ir konsultuoti vyresnius pacientus ir jų šeimos narius apie griuvimų rizikos veiksnius namų aplinkoje ir jos saugumo didinimo priemones.

Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biurui:

- vykdyti nuolatines fizinio aktyvumo skatinimo priemones, galinčias sumažinti pagyvenusių žmonių kritimų ir su jais susijusių traumų skaičių;
- organizuoti teorinius ir praktinius užsiėmimus vyresnio amžiaus gyventojams apie saugios aplinkos sukūrimą namuose.

2. Transporto įvykiuose patirtų traumų prevencija

Šiaulių miesto savivaldybės administracijai:

- vykdyti tolimesnius gatvių, pėsčiųjų takų infrastruktūros gerinimo ir atnaujinimo darbus;
- tęsti tolimesnį intensyvaus eismo avaringiausiose miesto gatvėse reikalingų saugumo priemonių įrengimą;
- skirti ypatingą dėmesį dviračių takų ir pėsčiųjų takų vizualiam atskyrimui, takų susikirtimo vietų saugumo užtikrinimui.

Šiaulių apskrities vyriausiajam policijos komisariatui:

- vykdyti tikslines periodines eismo dalyvių kontrolės priemones avaringiausiose Šiaulių miesto vietose, ypatingą dėmesį skiriant pavojingam ir chuliganiškam vairavimui, leistino važiavimo greičio viršijimui, vairavimui apsvaigus nuo alkoholio ar kitų psichoaktyviųjų medžiagų, naudojimosi mobiliaisiais įrenginiais vairuojant bei kitų Kelių eismo taisyklių pažeidimų, galinčių lemti eismo įvykius ir juose patiriamas traumas;
- organizuoti ir vykdyti tikslines šviečiamąsias bei prevencines saugaus eismo priemones skirtingoms eismo dalyvių grupėms, ypatingą dėmesį skiriant vaikams ir jaunimui, pėstiesiems, dviratininkams, elektrinių mikrojudumo priemonių naudotojams bei vyresnio amžiaus žmonėms;
- reguliariai viešinti aktualią informaciją apie eismo saugumą Šiaulių mieste, gyventojams pristatant avaringumo tendencijas, dažniausiai pasitaikančius Kelių eismo taisyklių pažeidimus, eismo įvykių priežastis, vykdomas prevencines priemones bei pateikiant praktines rekomendacijas, kaip skirtingiems eismo dalyviams saugiai elgtis kelyje.

Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biurui, ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo mokykloms:

- organizuoti ir vykdyti šviečiamuosius saugaus eismo renginius, mokymus, informacijos sklaidą vaikams ir bendruomenei;
- didinti vaikų ir suaugusių asmenų saugaus eismo raštingumą;
- organizuoti teorinius ir praktinius pirmosios pagalbos mokymus.

3. Nusikalstamų veikų, susijusių su disponavimu narkotinėmis medžiagomis prevencija

Šiaulių apskrities vyriausiajam policijos komisariatui:

- tęsti priemonių, mažinančių psichoaktyvių medžiagų prieinamumą, įgyvendinimą;
- tirti nusikalstamas veikas, susijusias su neteisėta narkotinių medžiagų apyvarta;
- organizuoti mokyklose prevencinius susitikimus ir teikti mokiniams informaciją teisinės atsakomybės temomis.

Šiaulių miesto savivaldybės bendrojo ir profesinio ugdymo mokykloms:

- kurti mokykloje teigiamą mikroklimatą, nepalankų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimui, platinimui, turėjimui;
- suteikti mokiniams žinių apie psichoaktyviąsias medžiagas, jų vartojimo priežastis, pasekmes, priklausomybių pavojus;
- organizuoti tėvų švietimą psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos klausimais, skatinti dalyvauti prevencinėje mokyklos veikloje.

Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biurui:

- rengti ir platinti tikslinės grupės poreikius atitinkančią švietėjišką informacinę medžiagą apie psichoaktyvias medžiagas, jų poveikį sveikatai;
- organizuoti ir vykdyti interaktyvius prevencinius renginius narkotinių medžiagų vartojimo prevencijai.